

PENSUMLISTER

Vår 2013

Emner i

Historie

Klassiske fag

Europastudier

Kulturminneforvaltning

ved institutt for historie og klassiske fag

Institutt for historie og klassiske fag
Det Humanistiske fakultet
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Dragvoll
N-7491 Trondheim
Trykt desember 2012

BA i Antikkens kultur, Klassisk språk og litteratur og årsstudium i antikkens kultur og latin

Emnene ANT1101, ANT1102, ANT1103, ANT1104, LAT1001 og LAT1003 er obligatoriske emner for dem som ønsker å ta BA-graden i Antikkens kultur.

Emnene LAT1001, LAT1002, LAT1003, LAT1004, LAT1005, LAT1006, KLAS2001 og KLAS2002 er obligatoriske emner for dem som ønsker å ta BA-graden i Klassisk språk og litteratur med fordypning i latin.

Emnene GRE1101, KLAS2001 og KLAS2002 er obligatoriske emner for dem som ønsker å ta BA-graden i Klassisk språk og litteratur med fordypning i gresk.¹

Emnene LAT1001, LAT1002, LAT1003, LAT1004, LAT1005 og LAT1006 er obligatoriske emner for dem som ønsker å ta årsstudium i latin.

Ethvert ANT-, GRE-, KLAS- eller LAT-emne kan tas som frie emner.

Studenter på andre BA-studieretninger enn Antikkens kultur og Klassisk språk og litteratur, kan velge 45 studiepoeng ANT- eller LAT-emner som støttefag eller 30 studiepoeng ANT- eller LAT-emner som valgfrie emner.

BA og MA i Historie, årsstudium og frie emner

Emnene HIST1110, HIST1150, HIST1250 og HIST1505 er obligatoriske basiseemner for de som ønsker å ta BA-graden eller et årsstudium i historie. De er også frittstående emner som kan inngå i andre utdanninger.

HIST2xxx og EUR2910 til og med KULMI2710 kan enten brukes til påbyggingsemner i BA-graden i historie eller som frie emner, uten å kreve avlagt eksamen i de obligatoriske emnene på forhånd. Alle 15 eller 7,5 studiepoengseemnene er likevel utformet med tanke på at de skal kunne gi faglig progresjon i forhold til basiseemnene, og forberede studentene på å gå videre til mastergrad. Både pensum, undervisning og eksamen vil bli lagt opp med disse to målene for øye. Det innebærer at studenter som ikke har basiseemnene i historie, selv har ansvar for å skaffe seg nødvendig faglig grunnlag for de aktuelle påbyggingseemnene.

Mastergradseemnene, unntatt HIST3125, er åpne for alle som har en BA-grad, (ikke nødvendigvis i historie).

NB: Alle emnekoder som slutter på **0 er 15** studiepoengseemner, de som slutter på **5 er 7,5** studiepoengseemner.

All litteratur kan kjøpes hos Akademika. Dette gjelder også kompendier.

---

¹ For å oppnå full fordypning i gresk, må minimum 45 studiepoeng gresk tas ved UiB, UiO eller ved utenlandsk universitet. Instituttet er behjelpelig med veiledning for individuelle opplegg.

INNHold:

	Side
Klassiske fag	4
LAT1002: Middelalderlatin	4
LAT1003: Antikk prosa I	5
LAT1004: Antikk prosa II	6
ANT1102: Antikkens litteratur	7
Perspektivemne	9
HFEL0004: Retorikk	9
Historie: innføringsemner	10
HIST1110: Oversikt over eldre historie fram til ca. 1550	10
HIST1150: Oversikt over tidlig nytids historie 1550-1850	11
Påbygningsemner i BA og årstudium og frie emner	12
HIST2155: Musikk og politikk i middelalderen	12
KULMI2300: Innføring i museologi	14
HIST2515: Fra Leonardo til Internett - en innføring i teknologihistorie	15
HIST2525: Det digitale samfunn	17
Kulmi 2710: Lokalhistorie med arkivkunnskap	18
HIST2810: Stormaktspolitikk etter 1900	21
EUR 2910: Den europeiske integrasjonsprosessen	22
HIST2915: Kommunisme i Øst- og Sentraleuropa	23
HIST2921: Internasjonalisering, økonomisk og sosial endring ca. 1600-1850	24
Emner på masternivå	26
HIST3205: Folkemord, menneskeretter og historie	26
KULMI3210: Museologi	27
HIST3375: Comparative Colonialism: Dominance, Resistance and Globalization, ca 1850 - 1960	28
HIST3405: Makt, musikk og ritualer: kunstens rolle i politisk kommunikasjon 800-1500	30
HIST3415: Helgenkult i norsk middelalder	34
HIST3445: Guns, Butter and Forced Labour. The economic foundation of Nazi dictatorship	36

Klassiske fag

LAT1002: Middelalderlatin

Emneansvarlig: Marek Thue Kretschmer

I dette emnet gis en første innføring i det latinske språket og den romerske kulturen. Det blir lagt vekt på innlæring av grunnleggende grammatikk og ordforråd, og trening i oversettelsesteknikk. Studenten skal øve opp sin oversettelsesteknikk, befeste grammatikkunnskapene og utvide sitt ordforråd. Målet er også å opparbeide en forståelse av det latinske språkets rolle i middelalderen. I emnet gis en innføring i middelalderens forskjellige litteraturgenrer og i språkets rolle som kommunikasjonsmiddel og kulturformidler. Det blir lest ca. 60 sider prosa og poesi (én side = 30 linjer) fra middelalderen.

Tekstpensum

Sidwell, K.: *Reading Medieval Latin*, Cambridge 1995. Utvalgte kapitler.

I tillegg vil det bli utdelt tekster i form av kompendium/stensiler.

Ordbok

Johannessen, J., Nygaard, M. & Schreiner, E.: *Latinsk-Norsk Ordbok*. 3. utg. Oslo 1965 (el. senere). [Bokmål]

Steinnes, A. & Vandvik, E.: *Latinsk ordbok*. Oslo 1958 (el. senere). [Nynorsk]

Grammatikk

Eitrem, S., *Latinsk grammatikk*, 3. utg. v. Bjørg T. Danielsen og Egil Kraggerud, Oslo 1996

Kultur- og litteraturhistorie

* Mortensen, Lars Boje, *Middelalderlatin, hvad var, og hvad er meningen?*

Antikkprogrammets småskrifter nr. 2, Norges forskningsråd, Oslo 1998.

(Kan fritt lastes ned på <http://bora.uib.no/handle/1956/767>)

Lindberg, Bo, *Europa och latinnet*, Borås 1993.

LAT1003: Antikk prosa I

Emneansvarlig: Thea Selliaas Thorsen

I dette emnet gis en innføring i den klassiske prosaens ulike sjanger, og en fordypning i latinsk syntaks og stilistikk. Kurset har som mål å gi økt forståelse av oversettelsesteknikk og bedre ferdighet i å oversette fra latin til norsk. Det gir fordypet kunnskap i grammatikk og stilistikk og førstehåndskjennskap til antikkens forskjellige prosasjangere, særlig romersk historografi. Ca 30 sider prosa fra tidlig keisertid. Ulike litterære sjanger vil være representert. Tekstene blir også studert i sin kulturhistoriske sammenheng.

Tekstpensum

Roggen, V. m. fl., *Omnibus II* (kap. Antikken), Oslo 1997. (NB bare prosatekstene, dvs ikke Catull, Vergil, Horats og Sulpicia).

Ordbok

Johannessen, J., Nygaard, M. & Schreiner, E.: *Latinsk-Norsk Ordbok*. 3. utg. Oslo 1965 (el. senere). [Bokmål]

Steinnes, A. & Vandvik, E.: *Latinsk ordbok*. Oslo 1958 (el. senere). [Nynorsk]

Grammatikk

Eitrem, S., *Latinsk grammatikk*, 3. utg. v. Bjørg T. Danielsen og Egil Kraggerud, Oslo 1996

Kultur- og litteraturhistorie

Schreiner, J. H., *Antikkens historie*. Oslo 1996, s. 131-303. *The Oxford History of the Roman World*, ed. J. Boardman, J. Griffin & O. Murray, Oxford University Press 1988 el. senere (utvalg).

Andrew Feldherr (red.), *The Cambridge companion to the Roman historians*, Cambridge 2009

Oversettelser

Utvalg fra Caesar, Cicero, Sallust (etter samråd med faglærer).

LAT1004: Antikk prosa II

Emneansvarlig: Marek Thue Kretschmer

Kurset har som mål å gi økt forståelse av oversettelsesteknikk og bedre ferdighet i å oversette fra latin til norsk. Det gir fordypet kunnskap i grammatikk og stilistikk og førstehåndskjennskap til antikkens forskjellige prosasjangere, særlig romersk filosofi. Ca 30 sider prosa fra senrepublikk og tidlig keisertid. Tekstene blir også studert i sin kulturhistoriske sammenheng.

Tekstpensum

M. D. Usher, *A Student's Seneca*, University of Oklahoma Press, Norman 2006

Ordbok

Johannessen, J., Nygaard, M. & Schreiner, E.: *Latinsk-Norsk Ordbok*. 3. utg. Oslo 1965 (el. senere). [Bokmål]

Steinnes, A. & Vandvik, E.: *Latinsk ordbok*. Oslo 1958 (el. senere). [Nynorsk]

Grammatikk

Eitrem, S., *Latinsk grammatikk*, 3. utg. v. Bjørg T. Danielsen og Egil Kraggerud, Oslo 1996

Kultur- og litteraturhistorie

Michael Trapp, *Philosophy in the Roman Empire: ethics, politics and society*, Aldershot 2007 (Ashgate)

ANT1102: Antikkens litteratur

Emneansvarlig: Bjørn Indergaard

Emnet er en innføring i den gresk-romerske litteraturen, formidlet gjennom tekster som studeres i oversettelse. Tekstene representerer ulike sjangere og studeres i sin litteraturhistoriske kontekst.

Alt som er merket med * finnes i et eget kompendium.

1. Gresk litteratur

a) Antikke tekster

Gresk epos:

Homer, *Iliaden*, sang 1, 6, 9, 19, 22, 24 (overs. av P. Østbye 1920, 3. utg. Oslo 1994).

Homer, *Odysseen*, sang 1, 6, 10, 11, 12, 23 (overs. av P. Østbye 1922, 4. utg. Oslo 1994)

*Hesiod, *Verk og dager* (overs. av L. Andersen, København 1977)

*Gresk lyrikk, utvalg på 30 s. (kompendium).

*Theokrit, *Idyller* (overs. av P. Østbye, Oslo 1922)

Gresk tragedie:

Aiskylos, *Orestien* (overs. av P. Østbye 1926, ny utg. Oslo 1968)

Sofokles, *Antigone* (overs. av P. Østbye 1927, ny utg. Oslo 1968)

Euripides, *Medea* (overs. av P. Østbye 1928, ny utg. Oslo 1968)

Gresk komedie:

Aristofanes, *Froskene*, i *Aristophanes, Plays: Two* (overs. av K. McLeish, London 1993)

Menander, *Dyskolos*, i *Plays and Fragments* (overs. av N. Miller, London 1987)

Gresk prosa:

Platon, *Sokrates' forsvarstale* (overs. av A. Stigen, Oslo 1970)

Longos, *Dafnis og Chloe*, i *Daphnis and Chloe* (overs. av P. Turner, London 1989)

b) Sekundærlitteratur

Gresk litteraturhistorie (kompendium 200 s.)

Supplerende oppslagsverk

Hjortsø, Leo, *Greske guder og helter*, København 1984.

2) Romersk litteratur

a) Antikke tekster

Romersk komedie:

Plautus, *Aulularia*, i *The Pot of Gold and other Plays* (overs. av E.F. Watling, Penguin Classics, London 1965.)

Terents, *Adelphoe* i *Terence, The Comedies* (overs. av B. Radice), Penguin Classics, London 1979.

Romersk epos:

Vergil, *Aeneiden*, bok 1, 2 og 6 (overs. av E. Kraggerud, Suttung forlag, Tangen 1986)

Romersk læredikt:

Vergil, *Georgica* bok 1 og 2 (overs. av E. Kraggerud, Oslo 1994)

*Romersk lyrikk i utvalg (kompendium):

Catull, *Carmina* 1, 3, 5, 30, 31, 51, 72, 76, 85, 86, 87, 101, 116.

Horats, *Oder* **I** 1, 8, 9, 11, 14, 19, 22, 37; **II** 14, 15, 16, 20; **III** 1, 13, 30;
Epoder 7,16; *Brev om diktekunsten (Ars Poetica)*.

Tibull, *Elegier* **I** 1.

Properts, *Elegier* **I** 1, 2; **III** 5, 20, 21

Ovid, *Heroider* **III**, **XVI** og **XVII**; *Metamorfoser* fra bok **I**, **VIII**, **X**, **XI**

Lukrets, *Om tingenes natur*, fra bok **III**

*Romersk prosa i utvalg (kompendium):

Cicero, *1. tale mot Catilina*.

Cicero, *Om alderdommen*

Seneca, *Om mildhet*

Plinius d. y., *Utvalg av brevlitteratur*

Apuleius, *Det gyldne esel*, bok **III** og **XI**

b) Sekundærlitteratur

Romersk litteraturhistorie:

*Hertel, H. (red.): *Verdens litteraturhistorie*, Oslo 1985, utvalg på 60 s.

Det henvises også til *The World of Rome* (se ovenfor) del **III**, 9: Roman Literature

Supplerende oppslagsverk

Hjortsø, Leo, *Romerske guder og helter*, København 1988.

Perspektivemne

HFEL0004: Retorikk

Emneansvarlig: Inger Louise Forselv

Retorikken er læra om talekunsten. Den gir råd om korleis vi bør ordlegge oss for å fange dei andres interesse for det vi har å seie, og for å kunne overtyde dei med våre argument. Retorikken oppsto i antikkens Athen, der talekunsten var ein føresetnad for at det demokratiske statstyret kunne vekse fram. I dag er all skriftleg og munnleg språkbruk medvete eller umedvete prega av retorikkens reglar. Særleg utnyttar moderne medium som aviser, radio og fjernsyn retorikkens innsikter, og i studiet av reklame, nyheitsformidling og alle former for olitisk kommunikasjon er retorikken grunnleggande.

Pensum	Antall sider
Antikken	
Sekundærttekster	
Andersen, Ø., <i>I retorikkens hage</i> , Oslo 1995; kap. 2, 3, 5 og 7	117
Ong, W. J., <i>Muntlig och skriftlig kultur: teknologiseringen av ordet</i> , Göteborg 1990, kap. 3 og 4	93
Primærttekster	
Aristoteles, <i>Retorikken</i> , oversatt av T. Hastrup, København 1991, utdrag av 1., 2. og 3. bok	50
Lysias, <i>Forsvarstale i saken om drapet på Eratosthenes</i>	10
Cicero, <i>1. tale mot Catilina</i>	<u>15</u>
	285
Nyere tid	
Sekundærttekster:	
Ong, W. J., <i>Muntlig och skriftlig kultur: teknologiseringen av ordet</i> , Göteborg 1990, kap. 5, 6 og 7	97
Johansen, Anders, <i>Talerens troverdighet, tekniske og kulturelle betingelser for politisk retorikk</i> , Universitetsforlaget, Oslo 2002: 28-61 og 110-157	67
Primærttekster	
Lennart Hellspång: Retoriken och den moderna vetenskapen i Kurt Johannesson (red.): <i>Vetenskap och retorik</i> , Stockholm 2001: 13-29	15
Jørgen Holmgaard: Den moderne videnskabs retorikk i Kurt Johannesson (red.): <i>Vetenskap och retorik</i> , Stockholm 2001: 56-74	18.
Roland Barthes. Bildets retorik i R. Barthes: <i>I tagnets tid</i> , utvalgte artikler og essays, overs. Av Knut Stene-Johansen, Pax, Oslo 1994: 22-36	12.
Samt et utvalg av aktuelle "retoriske cases", dvs. politiske taler, reklame, velkomsttaler etc.	<u>21</u>
	230

Historie: innføringsemner

HIST1110: Oversikt over eldre historie fram til ca. 1550

Emneansvarlig: Erik Opsahl

Emnet gir en grunnleggende innføring i utviklingslinjer og sentrale historiske problemer i europeisk historie fra Romerrikets tid og fram til midten av 1500-tallet, da middelalderens universelle keiserdømme ble avvirket og den kirkesplittelsen som ble innledet omkring 1520, festnet seg. Oversikten vil også omfatte norsk historie fra vikingtida av (ca. 800 e. kr.). Sentrale temaer vil være den politiske og kulturelle arven fra Roma og dannelsen av en egen "europeisk" sivilisasjon i tidlig middelalder (til ca. år 1000), den universelle latinske kirkens historie, europeiske statsdannelser i høymiddelalderen (ca. 1100-1300) og det moderne gjennombruddet i seinmiddelalderen (ca. 1350-1550). Disse politiske og kulturelle utviklingstrekkene vil igjen ses mot den befolkningsmessige og økonomiske utviklingen i perioden.

Pensum	Antall sider
Romersk historie	
Edward Bispham (red.): <i>Roman Europe</i> , Oxford 2008	328
Europeisk historie	
Sverre Bagge: <i>Europa tar form</i> , Oslo 2004	310
Steinar Imsen: <i>Europa 1300-1550</i> , Oslo 2002	195
Norsk historie	
O.G. Moseng m. fl.: <i>Norsk historie 750-1537</i> , Oslo 2007	406
O.G. Moseng m. fl.: <i>Norsk historie 1537-1814</i> , Oslo 2003: 11-57	47
Ida Blom & Sølvi Sogner, <i>Med kjønnsperspektivet på norsk historie</i> , 2. utgave, Oslo 2005: 19-102	84
	<hr/>
	1370

HIST1150: Oversikt over tidlig nytids historie 1550-1850

Emneansvarlig: Magne Njåstad og Ida Bull

Emnet gir en grunnleggende innføring i utviklingslinjer og sentrale historiske problemer i perioden 1550-1850. Emnet vil legge vekt på å se norsk, nasjonal og global historie i sammenheng, i en tid da menneskenes geografiske horisont ble utvidet. Emnet vil strekke seg fra virkningene av reformasjon og europeisk ekspansjon på 1500-tallet til den industrielle revolusjon og de politiske revolusjoner på 1700-1800-tallet, og vil legge vekt på å se de ulike sider av samfunnslivet i sammenheng.

Pensum	Antall sider
<i>Norsk og nordisk historie</i>	
Moseng/Opsahl/Pettersen/Sandmo: <i>Norsk historie 1537-1814</i> , Universitetsforlaget: 58-383	326
Jan Eivind Myhre: <i>Norsk historie 1814-1905</i> , Samlaget: 11-99	89
Blom/Sogner: Med kjønnsperspektiv på norsk historie (del 2 Sandvik): 85-134	50
Ståle Dyrvik: Året 1814	113
Harald Gustafsson: Nordens historia; 95-204	<u>106</u>
	684
<i>Verdenshistorie</i>	
Palmer et.al. kap. 3-11	384
McNeill, J.R. og William McNeill: <i>The Human Web: A Bird's-Eye View of World History</i> , kap. 6-7: 155-267	113
Sølvi Sogner: <i>Kvinnen i den vestlige verden fra år 1500 til i dag</i> , 2005: 15-172	158
Thomas J. Misa: <i>Leonardo to the Internet: Technology & Culture: From the Renaissance to the Present</i> , 2004, kap. 2-3: 33-96	<u>64</u>
	719
Til sammen	1403

Påbyggingsemner i BA og årstudium og frie emner

HIST2155: Musikk og politikk i middelalderen

Emneansvarlig: Roman Hankeln

Musikkhistorien i middelalderen gir en god mulighet til å undersøke forholdet mellom politisk makt og kulturelle aktiviteter på denne tida. Seminaret gir en oversikt over samspillet mellom kirkelige og ”statlige” institusjoner og enkelte kulturskapende personer og forsøker også å gi et svar på spørsmålet hvilken betydning kirkelige musikk hadde i den politiske virkeligheten i middelalderen.

Pensum

DE FØLGENDE MATERIALER FINNES KOMPLETT I ET KOMPENDIUM SOM SELGES PÅ BEGYNNELSEN AV SEMSETERET. I TILLEGG KOMMER MATERIALET PÅ IT’S LEARNING.

I tillegg er det en del musikk som er lyttepensum, og som finnes og kan høres ved Senter for middelalderstudier. Pensum består av vitenskapelige artikler og utvalgte kapitler fra relevante bøker. I tillegg kommer arbeidsmaterialer og skjemaer (legges ut på it’s learning).

	Antall sider
Blackburn, Bonnie J., ‘Masses based on popular songs and solmisation Syllables’, Sherr, R. (ed.), <i>The Josquin Companion</i> , Oxford 2001, 51–62.	12
Dillon, Emma, ‘The profile of Philip V in the Music of Fauvel’, Bent, Margaret / Wathey, Andrew (ed.), <i>Fauvel studies. Allegory, chronicle, music, and image in Paris, Bibliothèque Nationale de France MS Français 146</i> , Oxford 1998, 215–231.	17
Fenlon, Iain, ‘Patronage, Music, and Liturgy in Renaissance Mantua’, Kelly, Forrest (ed.), <i>Plainsong in the age of polyphony</i> , Cambridge 1992 Cambridge Studies in performance practice, 2), 209–235.	27
Gaposchkin, Cecilia, ‘Political Ideas in Liturgical Offices of Saint Louis’, Hankeln, Roman (ed.), <i>Political plainchant? Music, Text and Historical context of Medieval Saint’ Offices</i> , Ottawa, Canada 2009 (Musicological Studies, 111), 59–80.	22
Hankeln, Roman, ‘Ars musica / ars sacra / ars politica. Questions about the representation of political power in the offices of St Henry II.’, Hiley, David (ed.), <i>Ars musica, musica sacra</i> , Tutzing 2007 (Regensburger Studien zur Musikgeschichte, 4), 19–27.	12
Hansen, Finn Egeland, ... in: <i>Gads Musikhistorie</i> , København 1990, 16–28 (Gregorianikk), 76–78 (1300-tallet), 84–86 (isorytmisk motett), 103–105 (renessanse), 110–112 (Dufay), 117–118 (Josquin), 121–123 (Josquins messer).	30

Iversen, Gunilla, 'Transforming a Viking into a Saint: the Divine Office of St. Olav', Fassler, Margot E./Baltzer, Rebecca A. (ed.), <i>The Divine Office in the Latin Middle Ages: Methodology and Source Studies, Regional Developments, Hagiography</i> , Oxford 2000, 401–429.	29
Kauffmann, Martin, 'Satire, pictorial genre and the illustrations in BN fr. 146', Bent, Margaret / Wathey, Andrew (ed.), <i>Fauvel studies. Allegory, chronicle, music, and image in Paris, Bibliothèque Nationale de France MS Français 146</i> , Oxford: Clarendon Press 1998, 285–305.	21
Krötzl, Christian, 'Den nordiska pilgrimskulturen under medeltiden', Lars Rumar (ed.), <i>Helgonet i Nidaros. Olavskult och kristnande i Norden</i> , Stockholm 1997, 141–60.	20
Ledang, Ola Kai, 'From Galdr to Paternoster – Norse and Christian Music Practices in Snorri's Heimskringla', Dybdahl, A. / Ledang, O. K. / Petersen, N. H. (ed.), <i>Gregorian Chant and Medieval Music</i> , Trondheim 1997, 85–106.	22
Lockwood, Lewis, 'Aspects of the L'homme armé tradition', <i>Proceedings of the Musical Association</i> 100, 1973–1974, Les s. 97–107, 116–122. JSTOR	11
Lockwood, Lewis, 'Strategies of music patronage in the fifteenth century: the Cappella of Ercole I d'Este', Fenlon, Iain (ed.), <i>Music in medieval and early modern Europe: patronage, sources, and texts</i> , Cambridge 1981, 227–248.	22
Lundkvist, Sven, 'Sankt Olavskultens bakgrund i den europeiska pilgrimskulturen', Lars Rumar (ed.), <i>Helgonet i Nidaros. Olavskult och kristnande I Norden</i> , Stockholm 1997, 161–171.	11
Prizer, William F., 'North Italian Courts', Fenlon, Iain (ed.), <i>The Renaissance: from the 1470s to the End of the 16th Century</i> , Basingstoke 1989, (Man and music, 2), 133–155.	23
Rankin, Susan, 'Carolingian music', Rosamond McKitterick, <i>Carolingian Culture: Emulation and innovation</i> , Cambridge 1994, 274–292.	19
Reynolds, Christopher, 'Rome: a City of Rich Contrast', <i>The Renaissance: from the 1470s to the End of the 16th Century</i> , Basingstoke 1989 (Man and music, 2), 63–73	11
Tacconi, Marica S., 'The Cathedral and its Service Books', Tacconi, Marica S., <i>Cathedral and civic ritual in late medieval and Renaissance Florence: the service books of Santa Maria del Fiore</i> , Cambridge 2005 (Cambridge studies in palaeography and codicology, 12), 8–42. 3	5
Wright, Craig, 'The shape of the liturgy in the Late Middle Ages', Wright, Craig, Music and ceremony at Notre Dame of Paris 500 – 1550, Cambridge 1989, 98–139.	42
Wright, Craig, 'The Carolingian Laudes regiae', Wright, Craig, <i>Music and ceremony ...</i> , 198–206. 7	
Wright, Craig, 'The coronation of Henry VI of England at Notre Dame', Wright, C., <i>Music and ceremony</i> , 206–217.	12
Wright, Craig, 'Antoine Brumel and Patronage at Paris', Fenlon, Iain (ed.), <i>Music in medieval and early modern Europe: patronage, sources, and texts</i> , Cambridge 1981, 37–60.	24
Wright, Craig, 'Dufay's <i>Nuper rosarum flores</i> , King Solomon's Temple, and the Veneration of the Virgin', <i>Journal of the American Musicological Society</i> 47, 1994, 395–441. JSTOR	47
	472

KULMI2300: Innføring i museologi

Emneansvarlig: Aud Mikkelsen Tretvik

I tillegg til generell formidlingsteori vil kurset gå nærare inn på dei viktigaste institusjonane som arbeider med innsamling, oppbevaring, forskning og formidling av kulturminne i vid forstand. Hovudvekta blir lagt på kulturhistoriske museum og den verksemda som foregår der, men også andre formidlingsstader og formidlingssituasjonar vil bli behandla.

Ambrose, Timothy and Crispin Paine (2006): *Museum Basics*. 2. edition. Routledge.

Brudd – om det ubehagelige, tabubelagte, marginale, usynlige, kontroversielle.

ABM-skrift 26, Oslo 2006.

Krag Jacobsen, Jan (2003): *24 questions for planned communication*. Roskilde University Press.

Politiske dokument som alle bør vere kjent med

NOU 1996:7 *Museum: Mangfald, minne, møtestad* [Kulturdepartementet]

St.meld. nr. 22 (1999-2000) *Kjelder til kunnskap og oppleving* [Kulturdepartementet]

St.meld. nr. 15 (2007-2008) *Tingenes tale* [Kunnskapsdepartementet]

St.meld. nr. 49 (2008-2009) *Framtidas museum* [Kulturdepartementet]

Meld. St. 10 (2011-2012) *Kultur, inkludering, deltaking* [Kulturdepartementet]

HIST2515: Fra Leonardo til Internett - en innføring i teknologihistorie

Eneansvarlig: Thomas Brandt

I dette emnet studerer vi nærmere forholdet mellom kultur og samfunn i den europeiske kulturkrets og dets forhold til teknologi og teknologisk endring fra renessansen til i dag. Det er ikke et emne i gamle teknikker, men snarere en analyse og drøfting av hvorledes samfunn og kultur har formet teknologier innen bedrifter, foretak infrastruktur (fra veier, kanaler og jernbane til mobiltelefon og internett - og containere). Videre i forhold til religion og krigskunst, palasser og byplaner. Vi skal se på forholdet til kunst, arkitektur og vitenskap, samt utdanningsinstitusjoner og profesjonskamper. Kurset inkluderer også en en-dags ekskusjon til "teknologiens Europa" der vi skal se på steder i Trondheim som representerer teknologiske og vitenskapelige institusjoner, bygninger og nyvinninger som var typisk for den europeiske moderniseringsprosess gjennom 300 år.

Det er laget en leseveiledning til pensumet som ligger på it's learning, på HIST 2515s hjemmeside.

	Antall sider
Sundin, Bosse: <i>Den kupade handen. Människan och tekniken</i> , Stockholm. Carlsson Bokförlag 2004. Kp V tom kp XII s 90-293	175
Andersen, Håkon W. m.fl.: <i>Fabrikken</i> , Oslo: Spartacus/ Scandinavian Academic Press, 2004. Kap 2,3,4, 5 (s.48-147); kap 8 og 12 (s. 224-237, 302-317); kap, 19, 21 (s. 429-461, 485-512)	140
Thomas P Hughes: <i>American Genesis</i> . Chicago, U. o Chicago Press 2004. Chp 2, 3, 5 og 6.	190
Eget kompendium i HIST 2515 (fåes på Tapir)	300
Sum netto pensum ca. 805 sider.	

Annet:

Misa, Thomas: *Leonardo to the Internet* Baltimore: Johns Hopkins Univ. Press 2004. Denne boka er pensum i HIST1150 og HIST1250 (basisemnene for historie) og må regnes som kjent. De som ikke har lest denne før bør gjøre det til dette kurset.

Innholdet i kompendiet:

Kompendium i Teknologihistorie "Fra Leonardo til internett" HIST 2515 våren 2012

Leo Marx: "Technology. The Emergence of a Hazardous Concept", Technology and Culture, Volume 51, Number 3, July 2010, pp. 561-577	18
Lynn White jr.: <i>Medieval Technology and Social Change</i> , Oxford: Oxford U.P; Kap 1. Stirrup, Mounted Chock Combat, Feudalism and Chivalry (s. 1-38, sidetall litt avhengig av utgave)	38

- Alex Roland, "Once more into the Stirrups. Lynn White jr., Medieval Technology and Social change", *Technology and Culture*, vol. 44, n. 3, 2003, s. 574-585. 9
- Thomas Brandt og Ola Nordal: *Turbulens og tankekraft. Historien om NTNU*. Kap. 6, 9 og 13 (155-186, 258-280, 372-405) 65
- Tema: Teknologi og katastrofer**
- Sheila Jasanoff: «Introduction: Learning from Disaster», i S. Jasanoff, *Learning from Disaster, Risk Management after Bhopal*. Philadelphia, University of Pennsylvania Press, 1994. 21
- Robert Emmet Hernan: *This Borrowed Earth. Lessons from the 15 worst environmental disasters around the world*, New York: Palgrave MacMillan, 2010. "Bhopal, India, 1984", "Chernobyl, Ukraine, 1986". (s. 101-127), 26
- Paul Josephson: "Chapter 1: Pyramids of Concrete: Rivers, Dams, and the Ideological Roots of Brute Force Technology." Fra: Paul Josephson: *Industrialized Nature*. Washington og London; Island press/Shearwater books, 2002. ISBN 1-55963-777-3; p. 16-68. 52
- Tema sykkel**
- Trevor J. Pinch og Wiebe E. Bijker: „The Social Construction of Facts and Artifacts: Or How the Sociology of Science and the Sociology of Technology Might Benefit Each Other“, I Wiebe E. Bijker, Trevor Pinch, and Thomas P. Hughes, eds., *The Social Construction of Technological Systems: New Directions in the Sociology and History of Technology* (Cambridge, Mass., MIT Press, 1987). s.17-50. 33
- Nick Clayton: "SCOT, Does it Answer?", *Technology and Culture*, Volume 43, Number 2, April 2002, pp. 351-360. 9
- Wiebe E. Bijker og Trevor Pinch: "SCOT Answers, Other Questions: A Reply to Nick Clayton", *Technology and Culture*, Volume 43, Number 2, April 2002, pp. 361-369. 8
- Julie Wosk: "Women and the Bicycle", i Wosk, *Women and the Machine, Representations from the Spinning Wheel to the Electronic Age*, (Baltimore, Johns Hopkins Univ. press, 2001) s. 89-114 (-20% ill.) 20
- Robert Friedel: "Networks", i Friedel, *A Culture of Improvement. Technology and the Western Millenium* (Cambridge, MA: MIT Press, 2007). S. 503-525 22

HIST2525: Det digitale samfunn

Emneansvarlig: Thomas Brandt

Emnet er forbeholdt studenter på program for femårig lektormaster historie. Emnet gir en innføring i utviklingen av det digitale samfunn, og skal utvikle en kildekritisk bevissthet knyttet til bruk av internett og andre digitale verktøy i en historiefaglig sammenheng. Emnet vil også gi øvelse i å produsere historiefaglig innhold ved hjelp av elektroniske medier. Dette innbefatter også en innføring i bruk av kvantitative data og tolking og anvendelse av tabeller og grafiske fremstillinger i historie.

Det er laget en leseveiledning til pensumet som ligger på it's learning, på HIST 2525s hjemmeside.

	Antall sider
Hudson, Pat (2000): <i>History by Numbers – An introduction to quantitative approaches</i> . London: Bloomsbury Academic. Side 3-136 (kap. 1-5)	133
Gitelman, Lisa (2006/2008): <i>Always Already New. Media, History and the Data of Culture</i> . Cambridge, MA: MIT press. Hele boka	157
Hannemyr, Gisle (2005): <i>Hva er internet</i> . Oslo: Universitetsforlaget. Side 1-45	45
Eget kompendium i HIST 2525 (fås på Tapir ved semesterstart) sider.	ca. 350

Til sammen ca. 685 sider

I tillegg vil diverse elektroniske ressurser brukt i undervisnings- og øvingssammenheng regnes som pensum. Informasjon om dette vil bli gitt fortløpende.

Kulmi 2710: Lokalhistorie med arkivkunnskap

Emneansvarlig: Ida Bull

Lokalhistorie har lange og gode tradisjoner i Norge, både blant fagutdannede historikere og amatører. Kunnskap om fagfeltets diskusjonstema og arbeidsmåter vil være en del av dette kurset. Hovedhensikten vil være å gi en introduksjon til ulike måter å studere lokalsamfunns historie: på den ene siden med en målsetting om å klarlegge historien til det enkelte lokalsamfunn, på den andre siden med et mer generaliserende perspektiv, der studier innenfor et eller flere lokalsamfunn gir kunnskap om større samfunnsmessige prosesser, nasjonalt eller globalt. Emnet vil gi en introduksjon i arkiver og kilder som vanligvis brukes i lokalhistoriske studier, og vil ta for seg hvordan ulike lokalhistoriske enheter kan studeres: familien eller husholdet som samfunnets minste enhet, bygdesamfunnet, byen og regionen. Realhistoriske eksempler og kilder vil ha kronologisk tyngdepunkt etter ca. 1660 og fram til moderne tid.

Lokalhistorie som fag

Antall sider

Aud Mikkelsen Tretvik: *Lokal- og regionalhistorie*, Samlaget 2004
117

Ola Alsvik: *Lokalhistorie i Norge*

http://www.lokalhistorie.no/kilder_litteratur/publ/artikler/lokhist.html

7

Liv Marthinsen: "Norsk lokalhistorie etter 1970 – tradisjon og fornyelse"
og Harald Winge: "Hvordan kan lokalhistorie være byggesteiner for
rikshistorie?", begge i Else Braut (red.): *Blikk på lokalhistorie*,
Norsk lokalhistorisk institutt, Oslo 1997.

<http://lokalhistorie.no/nli/blikk/blikk.html>

24

*Ingar Kaldal: "Ei meir historisk reflekterande lokalhistorie? Noen forslag til
lokalhistorieskrivinga i framtida", i *Sted, tilhørighet og lokalhistorisk
forskning : lokalhistoriens form og funksjon i det 21. århundre*,
redigert av Knut Sprauten. NLI, 2007. (Skrifter fra NLI ; 44).

20

*Arnfinn Kjelland: "Norsk lokalhistorie og "nyare" mikrohistorie",
Heimen 3/2009.

16

184

Familien som samfunnets minste enhet

Sølvi Sogner (red.): *I gode og vonde dagar*, Samlaget 2003

260

Ståle Dyrvik: *Den demografiske overgangen*, Samlaget 2004

130

390

Bygde- og byhistorie

Norges landbruks historie, Samlaget, 2002, Utdrag:

*Bd. 2 Lunden: kap «På garden og i grenda» + «Hovudsaker og store linjer», s. 359-395	37
Bd. 3 Gjerdåker: Kap. «Det smidige bondesamfunnet», s. 152-155 og «Marknadsintegrasjon og nye fellesskap 1860-1920», s. 158-297	144
*Bd. 4 Almås: kap. «Eit samla bilde 1920-2000», s. 383-411	29
	210

*Jan Eivind Myhre: “Moderne byhistorie. Noen perspektiver” og Finn-Einar Eliassen: “Norske byer 1500-1800: identifikasjon, avgrensning, funksjoner”, begge i <i>Heimen</i> 3/1987, s. 130-151	22
Hals, Harald (red.): <i>Kommunalt selvstyre i Sør-Trøndelag 150 år; 1837-1987</i> . s. 5-62.	58
Knut Mykland: <i>Trondheim historie</i> , 1996, utdrag	50
Valgfri bygdebok, utdrag	50
	390

Regionhistorie

*Harald Winge: ”Regions and regional history in Norway”, i: Finn-Einar Eliassen m.fl. (red.): <i>Regional integration in early modern Scandinavia</i> s. 41-55	14
*Ida Bull: “Regionhistorie og regional identitetsbygging, i: <i>Heimen</i> 2006	10
*Ida Bull ”Redaksjonelt forord”, <i>Trøndelags historie</i> , bd. 1, 2005	2
*Knut Helle: ”Innleiing”, <i>Vestlandets historie</i> , bd. 1, Bergen 2006, s. 11-25	ca. 10
<i>Trøndelags historie</i> , 2005, utdrag	100
	136

Lokalhistorie og verden

Knut Kjeldstadli: ”Bufaste og nykommere – innflyttere og innvandrere i norske lokalsamfunn”, i Ola Alsvik (red.): <i>Kulturmøter</i> , Norsk lokalhistorisk institutt, Oslo 2004. http://www.lokalhistorie.no/nli/kultur/kultur.html	19
Artikler av Kari Telste, Ragnhild Hutchison, Alan Hutchinson og Ida Bull i <i>Heimen</i> nr 4/2009	50
	70

Kilder

Nils Johan Stoa og Per-Øivind Sandberg: <i>Våre røtter</i> , ca. <i>Skiftene som kilder</i> , Norsk lokalhistorisk institutt, 1996	200
---	-----

Artikler av Harald Winge, Ståle Dyrvik http://www.lokalhistorie.no/nli/ssk/ssk.html	43
<i>Tingboka som kilde</i> , Norsk lokalhistorisk institutt 1991	
Artikler av Sølvi Sogner, Hans Eyvind Næss http://www.lokalhistorie.no/nli/tsk/tsk.html	40
*Dagfinn Slettan: ”Innsamling av munnlege kjelder”, <i>Heimen</i> 3/1989	10
*Anna Jorunn Avdem: ”Korleis kan munnlege kjelder utfylle det skriftlege materialet?”, <i>Heimen</i> 3/1989	7
*Dagfinn Slettan: ”Det fortalte livet”, <i>Heimen</i> 1/1997	10
	310

Antall sider totalt ca. 1480

Kjennskap til håndbøker som:

Knut Johannessen et. al.: *Håndbok for Riksarkivet*, 1992
 Liv Mykland: *Håndbok for brukere av statsarkivene*, 2005
 Alf Kiil: *Arkivkunnskap: Statsarkiva*, 1969 (eller senere utg).
 Mykland/ Masdalen: *Administrasjonshistorie og arkivkunnskap. Kommunene*, 1987
 Vilhelm Lange et. al.: *Privatarkiver*, 2001
 Knut Johannessen: *Den glemte skriften. Gotisk håndskrift i Norge*, 2007

Kjennskap til lokalhistoriske ressurser på internett

Artikler merket med * vil bli gjort tilgjengelige i kompendium.

HIST2810: Stormaktspolitikk etter 1900

Emneansvarlig: Tore Tingvold Petersen

Innføring i forholdet mellom stormaktene fra 1900 og frem til i dag med særlig vekt på Tysklandsproblemet frem til 1945 og den kalde krigen og USAs utenrikspolitikk etter 1945. I tillegg omhandler kurset Storbritannias internasjonale stilling på hele 1900-tallet, og konflikter i Midt Østen, Vietnam og det fjerne Østen i et stormaktsperspektiv.

Pensum	Antall sider
Joseph S. Nye, Jr., <i>Understanding International Conflicts: An Introduction to Theory and History</i> , New York 2007	255
Henry Kissinger, <i>Diplomacy</i> , New York 1994: 17-55 og 168-ut boka	ca 720
Vladislav Zubok og Constantine Pleshakov, <i>Inside the Kremlin Cold War</i> , London 1996	282
Warren I. Cohen: <i>America's Failing Empire: U.S. Foreign Relations since the Cold War</i> , Oxford 2005	186
David Reynolds, <i>Britannia Overruled: British Policy & World Power in the 20th Century</i> , London 1991: 1-234	234
Tore T. Petersen: <i>Richard Nixon, Great Britain and the Anglo-American Alignment in the Persian Gulf and Arabian Peninsula: Making allies out of Clients</i> , Brighton 2009	192
De fleste bøkene finnes i paperback, men da med annet utgivelsesår enn det som står på pensumlisten.	
	1869

EUR 2910: Den europeiske integrasjonsprosessen

Emneansvarlig: Mats Ingulstad

Hvordan kan fremveksten av Den europeiske union (EU) forklares? Hvorfor har konsoliderte nasjonalstater valgt å avstå politisk suverenitet til EUs institusjoner? Kurset setter ideen om et forent Europa i et langt historisk perspektiv, men har sitt hovedfokus på perioden etter 2.verdenskrig. Hensikten er å gi forståelse for opprettelsen og utviklingen av Den europeiske union. Dette gjøres gjennom å studere betingelsene for integrasjon på tre ulike plan: Det innenrikspolitiske, det europeiske og det internasjonale. Gjennom arbeidet med prosjektoppgaven oppøves samtidig kandidatens evne til å planlegge og gjennomføre et analytisk arbeid

Grunnbøker

Desmond Dinan (2004), *Europe Recast. A History of European Union*, Palgrave
(Hele boken er pensum.)

Mazower, Mark (2000), *Dark Continent. Europe's Twentieth Century*, New York (Vintage Books) (469 sider)

Kompendium

Antall sider

Innhold

- Wurm, Clemens (1995), "Early European Integration as a Research Field: Perspectives, Debates, Problems", Wurm, C. (red.): *Western Europe and Germany. The beginnings of European Integration 1945-60*, Oxford (Berg Publishers), 9-26 18
- Stirk, Peter (1996), "Between Pan-Europa and Mitteleuropa: 1914-39", Stirk, Peter M. R., *A History of European Integration since 1914*, London (Pinter) 1996, s 18-50 32
- Hogan, Michael J. (1987), *The Marshall Plan. America, Britain and the reconstruction of Western Europe, 1947-1952*, Cambridge University Press, "Conclusion: America made the European way", s 427-445 18
- Gilbert, Mark. (2008), "Narrating the Process: Questioning the Progressive Story of European Integration" *Journal of Common Market Studies*, 46: 641-662. 21
- Milward, Alan S. (1989): "Was the Marshall Plan Necessary?", *Diplomatic History*, vol 13. No. 2, 1989, s 231-253 22
- Möckli, Daniel (2009), *European Foreign Policy during the Cold War. Heath, Brandt, Pompidou and the Dream of Political Unity*, London (I.B.Tauris): "Chapter 1: New leaders and the relaunch of Europe", s 17-55 39
- Ludlow, N. Piers (2003), "An Opportunity or a Threat? The European Commission and the Hague Council of December 1969", *Journal of European Integration History*, vol 9. No 2, 2003, s 11-25 14
- Olesen, Thorsten B. (2000), "Choosing or Refuting Europe? The Nordic Countries and European Integration, 1945-2000", *Scandinavian Journal of History*, 25: 1, s 147-168 22
- Frøland, Hans Otto (2001), "Choosing the Periphery: The Political Economy of Norway's European Integration Policy, 1948-73", *Journal of European Integration History*, 7(1), ss. 77-103 27

HIST2915: Kommunisme i Øst- og Sentraleuropa

Emneansvarlig: György Péteri

Dette kurset gir en oversikt over historien til en rekke land i Øst- og Sentraleuropa, med hovedvekt på perioden da disse landene hadde et kommunistisk styresett og var Sovjetunionens allierte i Warszawapakten og Comecon. I tillegg vil kurset gi et lite innblikk i mellomkrigstiden og endringene som har funnet sted etter de kommunistiske regimenenes fall.

De kommunistiske regimene tok i disse landene initiativ til og iverksatte moderniseringsprosesser som skulle følge andre spilleregler enn de som foregikk samtidig i Vesteuropa. Denne annerledesheten fortsetter å sette sitt preg på både samfunnene i disse landene og hvordan vi tenker og snakker om dem, til tross for at de nå er medlemmer eller på vei inn i NATO og EU.

Pensum

Antall sider

Joseph Rothschild, <i>Return to Diversity. A Political History of East Central Europe Since World War II</i> , Oxford and New York: Oxford University Press, 2008, 4th edition	274
Ivan T. Berend, <i>Central and Eastern Europe, 1944-1993: Detour from the Periphery to the Periphery</i> (Cambridge: Cambridge University Press, 1998, "Cambridge Studies in Modern Economic History")	<u>414</u>
Til sammen	688

HIST2921: Internasjonalisering, økonomisk og sosial endring ca. 1600-1850

Emneansvarlig: Ida Bull og Jonas Scherner

I løpet av tidligmoderne tid ble kontakten mellom ulike deler av verden utvidet. Flere mennesker kom i kontakt med andre deler av verden gjennom sitt arbeid eller levemåte. Emnet vil gå inn på enkelte trekk ved et mer markedsorientert arbeidsliv i Europa og Norge på 1600- til 1800-tall. Økende internasjonal handel endret innholdet i og organiseringen av produksjonen, samtidig som forbruket også ble endret. Økonomiske og teknologiske endringer er en del av bildet, men like viktig er de sosiale forutsetninger, endringer og følger som fulgte med. Emnet skal ta opp spørsmål som hvordan ny organisering av produksjonen foregikk, hvordan det påvirket arbeidsdelingen mellom kjønnene i ulike samfunn, og hvordan endringer i forbruket involverte ulike sosiale lag og kjønn.

Pensum	Antall sider
<i>Oversikt</i>	
Peter Musgrave: <i>The early modern European economy</i> , 1999. Finnes som e-bok	206
 <i>Europeisk utvikling</i>	
*Sheilagh Ogilvie and Markus Cerman (red.): <i>European proto-industrialization</i> , 1996, kap. 1: pp. 1-11 og kap. 3: pp. 23-37.	26
Sheilagh Ogilvie, "Guilds, Efficiency and Social Capital: Evidence from German Proto-Industry", <i>Economic History Review</i> , 57:2 (2004), pp. 286-333.	49
*Robert C. Allen, <i>The British Industrial Revolution in Global Perspective</i> , Cambridge 2009, pp. 1-22	22
*Lars Magnusson: <i>A companion to the History of Economic Thought</i> , 2003, pp. 46-60	14
*The Cambridge Economic History of Modern Britain, Ch 5 Industrial and technological change, pp. 117-146	29
Ch 9 Living standards, pp. 268-295	27
*Findlay/ O'Rourke, <i>Power and Plenty</i> , pp. 227-261	21
	188
 <i>Norsk utvikling</i>	
A. Tranberg, K. Sprauten(red.) <i>Norsk bondeøkonomi 1650-1850</i> , Oslo, 1996: Finnes på NB Digital	
s. 7-11 (Innleiing); 5 sider	
s. 31-46 (Ove Bjarnar); 16 sider	
s. 64-81 (Gustav Sætra); 18 sider	
s. 96-116 (John Ragnar Myking) 21 sider	
Til sammen:	60

*K. Lunden: Norsk bondeøkonomi i «førindustriell til», <i>Heimen</i> , 3/1996:235-246	12
*A. Døssland, J.R. Myking: Meir om norsk bondeøkonomi, <i>Heimen</i> , 1997:59-63	5
*S. Sogner: Om migrasjon og minoriteter i Norge i tidlig moderne tid, <i>Historisk tidsskrift</i> , 78, 1999:61-74.	14
*Hovland, Edgar, Helge W. Nordvik and Stein Tveite: Proto-Industrialisation in Norway, 1750-1850: Fact or Fiction, <i>Scandinavian Economic History Review</i> , 1/1982: 45-56.	12
*Bull, Ida: City merchants as structuring element in the Norwegian region Trøndelag, in Gräf, Holger Th. und Katrin Keller: <i>Städtelandschaft; Städte im regionalen Kontext in Spätmittelalter und früher Neuzeit</i> , 2004: 171-184	14
*Bull, Ida, "Handelshistorie som bindeledd mellom det lokale og verden utenfor", <i>Heimen</i> 4/2009: 279-293	14
*Tranberg, Anna: Husindustri i Totenbygdene på 1700- og 1800-tallet", <i>Heimen</i> 3/2007: 183-209	26
Hutchison, Ragnhild: "Bites, nibbles, sips and puffs. New exotic goods in Norway in the 18th and the first half of the 19th century" , <i>Scandinavian Journal of History</i> Vol. 36, No. 2. May 2011: 156–185 Finnes på nett	30
Til sammen:	187
<i>Internasjonal handel, kolonier</i>	
Jeremy Black: <i>Europe and the world 1650-1830</i> , Routledge, London and N.Y., 2002,	180
<i>Slavehandel</i> (ca 75s netto)	
–Database: http://slavevoyages.org/tast/index.faces (The Trans-Atlantic Slave Trade Database)	
–David Eltis & David Richardson, "The 'numbers game' and routes to slavery", <i>Slavery & Abolition</i> , 18:1 (1997), 1-15.	14
–John Wood Sweet, "The Subject of the Slave Trade: Recent Currents in the Histories of the Atlantic, Great Britain, and Western Africa", <i>Early American Studies</i> , 7:1 (2009) , 1-45.	44
–David Eltis and Stanley Engerman, "The Importance of Slavery and the Slave Trade to Industrializing Britain", <i>The Journal of Economic History</i> , 60:1 (2000), 123-144.	20
	258
Alle artiklene om slavehandel finnes på nett.	
Til sammen	839 sider

Artikler/bokkapitler merket med * blir tilgjengelig i kompendium.

Emner på masternivå

HIST3205: Folkemord, menneskeretter og historie

Emneansvarlig: Maria Fritsche

Undervisningsspråk: Engelsk & Norsk

Dette emnet tar for seg bakgrunnen for, konsekvensene av og minnekulturen omkring forbrytelsen folkemord.

Faglig innhold

Med utgangspunkt i komparativ historisk analyse av folkemordene på armenerne, i Bosnia, Kambodsja, Rwanda og ikke minst Nazi-Tyskland, vil vi diskutere sentrale problemstillinger som hvorvidt og på hvilke måter Holocaust var et grunnleggende unikt folkemord, forutsetningene og samfunnsstrukturene som leder til massedrap, samt juridiske, politiske og samfunnsmessige responser til disse forbrytelsene. Et viktig tema vil være minnekulturen i etterkant av folkemord, politisk bruk (og misbruk) av folkemord gjennom fornektelse eller instrumentalisering, samt historikers viktige rolle når det gjelder å bekjempe slike tendenser gjennom forskning.

Course description:

Based on a comparative historical analysis of genocides in Armenia, Bosnia, Cambodia, Rwanda as well as Nazi Germany we will discuss important questions, such as whether and in what regard the Holocaust occupies a unique position among genocides, the structures and preconditions that lead to mass killings, and the question of how societies deal and have dealt with genocide, both legally as well as politically and socially. An important aspect of the course will be the memory of genocide, the political use (and abuse) of genocide through denial or instrumentalisation and the crucial role of historians in establishing facts to counter such tendencies.

Pensum

Antall sider

A) Jones, Adam. <i>Genocide. A Comprehensive Introduction</i> . NB! Second Edition, Routledge, 2011. (Kjøp ikke 1. Edition). Følgende sider er pensum: s. 3-50, 64-93, 105-131, 149-172, 188-217, 233-255, 268-277, 283-305, 317-328, 346-362, 383-412, 501-524.	298
B) Browning, Christopher R. <i>The Origins of the Final Solution. The Evolution of Nazi Jewish Policy, September 1939 - March 1942</i> . Bison Books, 2004. Følgende sider er pensum: s. 1-72, 81-89, 169-193, 213-267, 277-294, 352-373, 398-423.	227
C) Bloxham, Donald. <i>Genocide, the World Wars and the Unweaving of Europe</i> . Valentine Mitchell, 2008. Følgende sider er pensum: s. 1-15, 193-244.	66
D) Aly, Götz & Heim, Susanne. <i>Architects of Annihilation: Auschwitz and the Logic of Destruction</i> . W&N, 2003. Følgende sider er pensum: s. 10-38.	28
E) Welzer, Harald. Mass murder and moral code: some thoughts on an easily misunderstood subject. <i>History of the Human Sciences</i> . Vol. 17/2-3 (2004), 15-32. URL: http://hhs.sagepub.com/content/17/2-3/15.full.pdf+html	17

KULMI3210: Museologi

Emneansvarlig: Aud Mikkelsen Tretvik

Kurset tar sikte på å gi kunnskap om og innsikt i museenes funksjoner i vår tids kultur og om deres utvikling. I tillegg til teoribasert museologi vil det bli lagt vekt på praktiske problemer i museenes formidlingsvirksomhet.

	Antall sider
Black, Graham (2012): <i>Transforming Museums in the 21st Century</i> . Routledge, London/New York	ca. 230
Dean, David (1998): <i>Museum Exhibition. Theory and Practice</i> . Routledge, London/New York.	ca. 140
Einarsen, Hans Philip (2005): Museer og den flerkulturelle virkeligheten. ABM-skrift nr. 12. [finst elektronisk]	ca. 30
Hein, George E. (1998): <i>Learning in the Museum</i> . London	ca. 200
Henriksen, Ellen Karoline og Merethe Frøyland (1998): <i>Hva vet vi om læring i museer?</i> Norsk Museumsutvikling skriftserie 7-1998, Oslo.	ca. 50
Hooper-Greenhill, Eilean (2007): <i>Museum and education. Purpose, pedagogy and performance</i> , Routledge, s. 1-84 + 170-201	ca. 115
Hooper-Greenhill, Eilean (2008): <i>The Educational Role of the Museum</i> . Routledge, London/New York. [kapittelutval ved kursstart]	ca. 100
Knell, Simon J., Suzanne MacLeod, Sheila Watson (ed.) (2007): <i>Museum Revolutions</i> . Routledge, London/New York, kap. [kapittelutval ved kursstart]	ca. 100
Macdonald, Sharon (2006): <i>A Companion to Museum Studies</i> . Oxford, kap. 19-22, s. 320-376.	57
Pieterse, Jan Nederveen (1997): "Multiculturalism and museums: discourse about others in the age of globalization." I <i>Theory, Culture & Society</i> 14, 4/1997, s. 123-146.	24
Rogan, Bjarne og Arne Bugge Amundsen (red.) (2010): <i>Samling og museum: Kapitler av museenes historie, praksis og ideologi</i> . Kap. 1-9 + kap. 11-20	ca. 276
Watson, Sheila (ed.) (2007): <i>Museums and their Communities</i> . Routledge, London/New York, kap. 25, 26, 27, 28, s. 375-417	ca. 40

+ kompendium (**ca. 300 s.**) for kursmodulen "**Kulturarvspedagogik och utveckling**" i Östersund. Dette blir å få tak i ved kursstart.

HIST3375: Comparative Colonialism: Dominance, Resistance and Globalization, ca 1850 - 1960

Emneansvarlig: John K. Osei-Tutu

This course, "Comparative Colonialism: dominance, resistance and globalization" focuses on the world-wide activity of European imperial states from mid-19th to mid-20th centuries (c1850-c1960). This approximate periodization covers the phase of European expansion and global reach that is often referred to as 'new imperialism'. The methodological approach will be comparative; and the geographical focus will be Asia and Africa (but references may also be made to the Americas and 'neo-Europes' elsewhere). In general, the course will cover two broad alternative thematic areas: (a) European imperialist expansion and colonialism, 1850-1960 and/or (b) decolonization (the dismantling of colonial empires). This means that the course may focus on one of the two thematic area from year to year. Thematically, the course will be organized as follows: - Concepts, Theories, Historiography - Dynamics of Global Dominance (Empirical): European (Britain, France, Netherlands, Germany, Belgium, Portugal, Italy, etc) colonial expansion in Asia and Africa (The colonial project: motives, nature, and impact) - Decentring empire: India and the Indian Ocean Arena as peripheral metropolises - Colonialism, Internationalism, and Globalization - Decolonization: decline and dismantling of colonial empire.

Pensum

<i>Books:</i>	Pages
Abernethy David B., <i>The Dynamics of Global Dominance: European Overseas Empires, 1415-1980</i> , New Haven & London, 2000: 18 – 42; 81-132	65
Cooper Frederick, <i>Colonialism in Question: Theory, Knowledge, History</i> , Berkeley And London 2005: 3-32; 91-112; 153-203	100
Hyam Ronald, <i>Britain's Imperial Century, 1815 – 1914: A Study of Empire and Expansion</i> , 2002 (Third Edition): 1 – 337 (<i>selected pages</i>)	287
 <i>Articles:</i>	
Antunes Catia, "Globalization in history and the history of globalization: The Application Of a global model to historical research" in George Modelski et al. (Ed.), <i>Globalization as an Evolutionary Process: Modeling Global Change</i> (Series: Rethinking Globalizations), London 2008: 242-263	21
Conklin Alice A., <i>A mission to civilize: the Republican idea of empire in France and West Africa, 1895-1930</i> : 1-37	37
Cooper Frederick, "Modernizing Colonialism and the Limits of Empire", in Craig Calhoun (Ed.), <i>Lessons of Empire: Imperial Histories and American Power</i> , New York & London, 2006: 3 – 72	9
Cooper Frederick, A parting of ways: Colonial Africa and South Africa, 1946-1948, <i>African Studies</i> , 65: 1, 2005: 27-44	17
Gregory Blue , Martin Bunton and Ralph Croizier , <i>Colonialism in the Modern World, Selected Studies</i> , New York and London 2002: 3-37	34
Elkins Caroline and Susan Pedersen (Eds.), <i>Settler Colonialism in the Twentieth Century</i> , New York and London 2005: 1-20; 171-180 ; 203-219	47

Lindblad , Thomas J., “Economic Aspects of the Dutch Expansion in Indonesia, 1870-1914”, <i>Modern Asian Studies</i> , Vol. 23, No. 1, (1989: 1-24 J-STOR Link: http://links.jstor.org/sici?sici=0026-749X%281989%2923%3A1%3C1%3AEAOTDE%3E2.0.CO%3B2-A)	24
Roberts , A. D. (Ed.), <i>The Colonial Moment Moment in Africa: Essays on the Movement of Minds and materials, 1900-1940</i> : 24-76	52
Thomas Martin, et al, <i>Crisis of Empire: Decolonization and Europe’s Imperial States</i> , 1918-1975 London, 2008: 17-42, 127-147, 273-311	<u>73</u>
	756

HIST3405: Makt, musikk og ritualer: kunstens rolle i politisk kommunikasjon 800-1500

Emneansvarlig: Roman Hankeln

Ritualer hadde stor betydning i offentlig politisk kommunikasjon i middelalder og renessanse. I disse ritualer står musikken sentralt. Musikk er med når det gjelder å framvise adelig stil og identitet i fred og krig, men også når det gjelder å formulere kirkens holdning til herskap, makt og militær. Profesjonell musikkproduksjon i tidsrommet 800-1500 er avhengig av den geistlige/adelige eliten, men den gjenspeiler også samfunns-identitet i tidlig byutvikling: håndverksforeninger overtar mer og mer mesen-funksjoner med å finansere verdifulle musikkhåndskrifter hvor illuminasjoner og sanger tematiserer byen og byens identitet... Seminaret tar opp disse og flere aspekter i en utvalg av eksempler fra Norden og Europa som spre seg fra Karolingertiden over høymiddelalderen til den italienske renessansen.

Pensum

DE FØLGENDE MATERIALER FINNES KOMPLETT I ET KOMPENDIUM SOM SELGES PÅ BEGYNNELSEN AV SEMSETERET. I TILLEGG KOMMER MATERIALET PÅ IT'S LEARNING.

Pensum består av vitenskapelige artikler og utvalgte kapitler fra relevante bøker. "Arbeidstekster" gjelder som pensum for alle. I tillegg velger deltakerne fra en liste med referatstekster (se nedenfor). Mer arbeidsmateriale og skjemaer legges ut på it's learning.

	Antall sider
<i>I Metode: kunst og musikk i politisk kommunikasjon</i>	
Hankeln, Roman, 'A blasphemous paradox? Approaches to socio-political aspects of medieval Western Plainchant', Hankeln, Roman (ed.), <i>Political plainchant? Music, text and historical context of medieval saints' offices</i> , Ottawa: The Institute of Mediaeval Music 2009 (Musicological Studies, 111), 1–11.	12
Koziol, Geoffrey, 'How does a ritual mean?', Koziol, Geoffrey, <i>Begging pardon and favor: ritual and political order in early medieval France</i> , Ithaca, N.Y.: Cornell University Press 1992, 289–324.	36
Leyser, Karl, 'Ritual, ceremony and gesture: Ottonian Germany', Leyser, Karl, <i>Communications and power in medieval Europe : the Carolingian and Ottonian centuries</i> , ed. by Reuter, Timothy, London: Hambledon 1994, 189–213.	25
<i>II Kirkelig ritual og kommunikasjon</i>	
Fassler, Margot, 'The feast of fools and Danielis Ludus: popular tradition in a medieval cathedral play', Kelly, Thomas Forrest (ed.), <i>Plainsong in the age of polyphony</i> , Cambridge: Cambridge University Press 1992, 65–99.	35
Fassler, Margot, 'Adventus at Chartres: ritual models for major processions', Howe, Nicholas (ed.), <i>Ceremonial culture in pre-modern Europe</i> , Notre Dame, Ind. : University of Notre Dame 2007, 13–62.	49

- Fassler, Margot, 'Symbolic expressions of hierarchy in the medieval liturgy and at St. Victor', eadem, *Gothic Song: Victorine Sequences and Augustinian Reform in Twelfth-Century Paris*, Cambridge 1993 (Cambridge studies in medieval and Renaissance music), 260–266. 7
- Hankeln, Roman, 'St. Olav's Augustine-responsories: contrafactum technique and political message', idem (ed.), *Political plainchant? Music, text and historical context of medieval saints' offices*, Ottawa: The Institute of Mediaeval Music 2009 (Musicological Studies, 111), 171–199. 29
- Koziol, Geoffrey, 'Monks, feuds, and the making of peace in eleventh-century Flanders', Head, Thomas / Landes, Richard (ed.), *The Peace of God: social violence and religious response around the year 1000*, Ithaca, N.Y. : Cornell University Press 1992, 239–258. 20
- III Monarkisk ritual**
- Giesey, Ralph E., 'Models of rulership in french royal ceremonial', Wilentz, Sean (ed.), *Rites of power: symbolism, ritual, and politics since the Middle Ages*, Philadelphia: University of Pennsylvania Press 1985, 41–64. 24
- Giesey, Ralph Edwin, *The royal funeral ceremony in Renaissance France*, Genève : Droz, 1960 (Travaux d'humanisme et renaissance; 37), 'Chapter VII, VIII', 105–124, 125–144. 40
- Kipling, Gordon, '1 The idea of the civic triumph', idem, *Enter the king: theatre, liturgy, and ritual in the medieval civic triumph*, Oxford: Clarendon Press 1998, 6–47. 42
- Robertson, Anne Walters, 'Coronation Rites', eadem, *Guillaume de Machaut and Reims: context and meaning in his musical works*, Cambridge University Press 2002, 45–47. 3
- Robertson, Anne Walters, 'King David and Machaut's *David Hocket*', idem, *Guillaume de Machaut and Reims ...*, 241–256. 16
- Wright, Craig, 'The coronation of Henry VI of England at Notre Dame', idem, *Music and ceremony at Notre Dame of Paris 500-1500*, Cambridge etc. 1989, 206–217. 12
- IV Adelig ritual**
- Brown, Elizabeth A. R. / Freeman Regalado, Nancy, 'La grant feste: Phillip the Fair's celebration of the knighting of his sons in Paris at pentecost of 1313', Hanawalt, Barbara A. / Reyerson, Kathryn L. (ed.), *City and spectacle in medieval Europe*, Minneapolis, Minn.: University of Minnesota Press 1994 (Medieval studies at Minnesota, 6), 56–86. 31
- Bumke, Joachim, 'The protocol of the courtly banquet', idem, *Courtly culture: literature and society in the high Middle Ages*, Berkeley: University of California Press, 1991, Woodstock, NY : Overlook Press 2000, 182–199. 18
- Bumke, Joachim, '2. Knighting ceremonies', idem, *Courtly culture ...*, 231–247. 17
- Bumke, Joachim, '3. Courtly love', idem, *Courtly culture ...*, 360–377. 18
- Harvey, Ruth, 'Courtly culture in medieval Occitania', Gaunt, Simon / Kay, Sarah (ed.), *The Troubadours: An Introduction*, Cambridge, Cambridge University Press 1999, 8-27. 20

Prizer, William F., 'Music and Ceremonial in the Low Countries: Philip the Fair and the Order of the Golden Fleece', *Early Music History*, 5, 1985, 113-153. 41

V Ritualer i byen

- Blockmans, Wim / Donckers, Esther, 'Self-representation of court and city in Flanders and Brabant in the fifteenth and early sixteenth centuries, Blockmans, Wim / Janse, Antheun (ed.), *Showing status: representation of social positions in the late Middle Ages*, Turnhout: Brepols 1999 (Medieval texts and cultures of Northern Europe, 2), 81–111. 30
- McRee, Benjamin R., 'Unity of division? The social meaning of guild ceremony in urban communities', Hanawalt, Barbara A. / Reyerson, Kathryn L. (ed.), *City and spectacle in medieval Europe*, Minneapolis, Minn.: University of Minnesota Press 1994 (Medieval studies at Minnesota, 6), 189–207. 19
- Muir, Edward, 'Five. A republic of processions', idem, *Civic ritual in renaissance Venice*, Princeton, N.J.: Princeton University Press 1981, 185–211. 27
- Wilson, Blake, 'Lauda singing and the laudesi company in Florence', idem, *Music and Merchants: the Laudesi Companies of Republican Florence*, Oxford 1992, 37–73. 37
- Wright, Craig, 'Confraternal services.', idem, *Music and ceremony at Notre Dame of Paris 500-1500*, Cambridge etc. 1989, 134–139.. 6

VI Non-verbal kommunikasjon: geberder og atferd

- Barasch, Moshe, 'Chapter 1, The speaking hand', idem, *Giotto and the language of gesture*, Cambridge: Cambridge University Press 1987, 15–39. 25
- Bumke, Joachim, '2. Clothes and cloth.' 'Dress codes', 'The courtly ceremony of dress', 'The beginnings of courtly fashion', idem, *Courtly culture...*, 128-130, 136-138, 138-150. 18
- Schmitt, Jean-Claude, 'The rationale of gestures in the West: third to thirteenth centuries', Bremmer, Jan N. / Roodenburg, Herman (ed.), *A Cultural history of gesture: from antiquity to the present day*, Cambridge: Polity Press 1991, 59–70. 12
- Salmen, Walter, 'Dances and dance music, c. 1300–1530', Strohm, Reinhard / Blackburn, Bonnie J. (ed.), *Music as concept and practice in the late Middle Ages*, Oxford: Oxford University Press 2001 (New Oxford History of Music, 3.1), 162–181. 20
- Arbeidstekster sidetall: 689

Referatstekster (velges)

Til II

- De Jong, M., 'Power and humility in Carolingian society the public penance of Louis the Pious', *Early Medieval : Europe* 1, 1992, 29–52 24
- Schier, Volker / Schleif, Corine, 'Seeing and Singing, Touching and Tasting the Holy Lance: The Power and Politics of Embodied Religious Experiences in Nuremberg 1424-1524', *Signs of Change – Transformations of Christian Traditions and their Representation in the Arts, 1000-2000*, ed. Nicolas Bell, Claus Clüver, Nils Holger Petersen, Amsterdam 2004, 401–426. 26

Til III:

Bloch, Marc, 'I The beginnings of the touch for scrofula', 'V The royal miracle during the Wars of Religion and the absolute monarchy, I Wonder-working royalty before the crisis', *The royal touch: sacred monarchy and scrofula in England and France*, translated by J.E. Anderson, London: Routledge & Kegan Paul 1973, 11–27, 177–186. 27

Gieysztor, Aleksander, 'Gesture in the Coronation Ceremonies of Medieval Poland', Bak, János M. (ed.), *Coronations: medieval and early modern monarchic ritual*, Berkeley: University of California Press 1990, 152-162. 11

Wright, Craig, 'The Carolingian *Laudes regiae*', idem, *Music and ceremony at Notre Dame of Paris 500-1500*, Cambridge etc. 1989, 198-206 9

Til IV

Bennett, M., 'Military masculinity in England and Northern France c. 1050–c. 1225', Hadley, D.M. (ed.), *Masculinity in medieval Europe*, London: Addison Wesley Longman 1999, 71-88 18

Merkley, Paul, 'The role of liturgical elements in fifteenth- century ceremonial', Van Deusen, Nancy (ed.), *Procession, performance, liturgy, and ritual: essays in honor of Bryan R. Gillingham*, Ottawa: Institute of Mediaeval Music 2007 (Musicological Studies; 62,8), 339–358 20

Til V

Brown, Howard Mayer / Polk, Keith, 'Status and education', Strohm, Reinhard / Blackburn, Bonnie J. (ed.), *Music as concept and practice in the late Middle Ages*, Oxford: Oxford University Press 2001 (New Oxford History of Music, 3.1), 98-103 5

Terpstra, Nicholas, 'Death and dying in Renaissance confraternities', Eisenbichler, Konrad (ed.), *Crossing the boundaries: Christian piety and the arts in Italian medieval and Renaissance confraternities*, Kalamazoo, Mich. : Medieval Institute Publications, Western Michigan University 1991 (Early drama, art, and music, Monograph series, 15), 179–200. 22

Til VI:

Barasch, Moshe, 'Chapter 3, Prayer', idem, *Giotto and the language of gesture*, Cambridge: Cambridge University Press 1987, 56–71 16

Brown, Howard Mayer / Polk, Keith, 'Guilds and patronage', Strohm, Reinhard / Blackburn, Bonnie J. (ed.), *Music as concept and practice in the late Middle Ages*, Oxford: Oxford University Press 2001 (New Oxford History of Music, 3.1), 103–108 6

HIST3415: Helgenkult i norsk middelalder

Emnenavnsvarlig: Audun Dybdahl

Helgenkulten var et viktig element i den kristne tro i middelalderen. Ved sin død havnet helgenene nær Gud i himmelen, og kunne dermed gå i forbønn for menneskene. Helgenkulten kommer til uttrykk i mange forskjellige sammenhenger. Kirker og altere var dedisert til helgener, i altrene skulle det også være relikvier av en eller flere helgener. Folk flest måtte også helligholde mange helgendager, med restriksjoner når det gjaldt arbeid, inntak av mat og drikke etc. I kurset settes de norske helgener Olav (hans skrin i Nidarosdomen var det viktigste pilegrimsmål i Norden), Hallvard og Sunniva inn i en internasjonal kontekst.

Pensum	Antall sider
Kilder	
<i>Frostatingslova</i> . Omsett av Jan Ragnar Hagland og Jørn Sandnes. Oslo, 1994. II Kristendomsbolk, kap. 24, 25, 28, 32, 33, 38, 39 og 41	3
<i>Heimskringla</i> (Olav den Helliges saga) kap. 230, 235-247 <i>Legender frå mellomalderen : soger om heilage kvinner og menn</i> . Omsett frå norrønt av Else Mundal. Oslo, 1995, 27-37, 65-81, 193-200	12 35
<i>Passio et miracula Beati Olavi. Passio Olavi : lidings saga og undergjerningane åt den heilage Olav</i> . Eiliv Skard sette um frå latin; nytt forord av Arne Bakken. Oslo, 1995, 12-25	13
Litteratur	
Bagge, Sverre, <i>Mennesket i middelalderens Norge. Tanker, tro og holdninger 1000-1300</i> . Oslo 1998. 97-146	50
Dybdahl, Audun, Helgener i tiden . Trondheim, 9-137	129
Dybdahl, Audun, Navneskikken i Trøndelagsregionen i senmiddelalderen i lys av helgenkulten. <i>Maal og Minne</i> 2 2008, 111-141	31
Dybdahl, Audun, Var Maurus eller Maura Nærøy kirkes dedikasjonshelgen? Og litt om Maurus-legendens utvikling. Trykkes i <i>Collegium Medievale</i> 2011	11
Espeland, Velle, Helgener. <i>Mirakelmakere og idoler</i> . Oslo 2005, 7-119	113
Sigurðsson, Jon Vidar: Kristninga i Norden 750-1200. Utsyn og innsikt . Oslo 2003	115
<i>Kulturhistorisk leksikon for nordisk middelalder</i> , Oslo, 2. opl. 1980-1982. Bind 6, spalte 63-67, 321-341, 345-365	24
Mundal, Else, "Helgenkult og norske helgenar": Collegium Medievale 8/2 (1995, publ. 1996): 105-131	25
Prusac, Marina m.fl. (red.), <i>På spor av Gud? Pilegrimsreiser i middelalderens kristenhet</i> . Oslo 2009: 11-32, 52-80, 103-120	69
Rindal, Magnus (red.). Selja – heilag stad i 1000 år . Oslo 1997, følgende kapitler: Mundal Else, Legender, helgenkult og misjonsstrategi i kristningstida., 77-101	24
Rekdal, Jan Erik, Legenden om Sunniva og Seljemenneskene. 102-122	21

Rumar, Lars (red.). <i>Helgonet i Nidaros : olavskult och kristnande i Norden.</i>	
Stockholm 1997, følgende kapitler:	
Sandnes, Jørn, Olav den hellige – myter og virkelighet. 13-24	12
Lidén, Anne, Bilden av Sankt Olav. 26-49	24
Krötzl, Christian, Den nordiska pilgrimskulturen under medeltiden. 141-160	20
Lundkvist, Sven, Sankt Olavskultens bakgrund i den europeiska pilgrimskulturen. 161-171	11
Smestad, Ingrid, Norske pilegrimsveier til Nidaros. 189-206	<u>18</u>
	780

HIST3445: Guns, Butter and Forced Labour. The economic foundation of Nazi dictatorship

Responsible of course: Jonas Scherner

In this course Nazi economic policy will be discussed in historical perspective with a special emphasis on recent debates in the literature. Questions to be addressed are, for instance: Was the significant reduction of German unemployment during the first years of the Nazi rule, which heavily legitimized the Nazi regime in the eyes of the Germans, predominately caused by measures implemented by the new government or was this reduction merely a coincidence with the worldwide economic recovery? How did the Nazi regime transform the German economy from a peace to a war economy - by force, by incentives or by regulations? And how did the Nazis exploit occupied Europe and which impact had the foreign contribution to the German war effort?

As introductory texts you should read Adam J. Tooze, *Wages of Destruction. The Making and Breaking of the Nazi Economy*, London 2006, and Hein Klemann/Sergej Kudryashov, *Occupied Economies. An Economic History of Nazi Occupied Europe, 1939-1945*, London 2012. These books will be available at the university bookstore and should be acquired before class starts. Further required readings are available in a course compendium to be picked up at the bookstore at the start of the semester. It will be detailed later which chapters and articles should be read for the topics mentioned below.

Reading list HIST3345

I. Chapters in Tooze's book

Adam J. Tooze, *The Wages of Destruction. The Making and Breaking of the Nazi Economy*, London 2006

- Chapter 1: Introduction, pp. 1-33
- Chapter 2: "Every Worker his work", pp. 37-66
- Chapter 4: Partners: The Regime and German Business, pp. 99-134
- Chapter 7: Four Years to War, pp. 203-243
- Chapter 9: Nothing to Gain by Waiting, pp. 285-325
- Chapter 13: Preparing two wars at once, pp. 429-460
- Chapter 16: Labour, Food and Genocide, pp. 513-551
- Chapter 17: Miracle Man, pp. 552-589

I. Total: 287 pages

II. Chapters in Klemann's/Kudryashov's book

Hein Klemann/Sergej Kudryashov, *Occupied Economies. An Economic History of Nazi Occupied Europe, 1939-1945*, London 2012

- Chapter 10: The Hunt for Labour, pp. 119-162
- Chapter 13: Financing Occupation and Exploitation, pp. 189-238
- Chapter 14: Trade. pp. 251-292
- Chapter 15: Production, pp. 303-356
- Chapter 17: Consumption, pp. 373-405
- Chapter 18: Damage, pp. 413-430
- Chapter 19: Conclusion, pp. 433-438

II. Total: 240 pages

III. Articles

1. Marcel Boldorf/Jonas Scherner, France's Occupation Costs and the War in the East: The Contribution to the German War Economy, 1940–1944, *Journal of Contemporary History*, 47 (2) (2012), 291-316.
2. Christoph Buchheim/Jonas Scherner, The Role of Private Property in the Nazi Economy: The Case of Industry, *Journal of Economic History*, Vol. 66, 2006, No. 2, pp. 390-416.
3. Harald Espeli, Economic Effects of the German Occupation of Norway 1940-1945 (unpublished manuscript) (30 pages)
4. Hans Otto Frøland: Nazi planning and the aluminum economy, in *Alan S. Milward and a Century of European Change*, ed Fernando Guirao, London: Routledge, 2010, pp. 168-188.
5. Richard Overy, Guns or Butter? Living Standards, Finance, and Labour in Germany, 1939-1942, in Richard Overy (ed.), *War and Economy in the Third Reich*, London 1994, pp. 259-314.
6. Jonas Scherner, The Beginnings of Nazi Autarky Policy: 'The National Pulp Programme' and the Origin of Regional Staple Fibre Plants, *Economic History Review*, 61, 4, 2008, pp. 867-895.
7. Jonas Scherner, Armament in the Depth or Armament in the Breadth? German Investments Pattern and Rearmament during the Nazi Period, *Economic History Review* (Article first published online: 10 JUL 2012 DOI: 10.1111/j.1468-0289.2012.00659.x) (25 pages)
8. Jonas Scherner, Germany's financial policies in Europe under Nazi hegemony during World War II: Some fundamental principles, conflicts and results (unpublished manuscript) (23 pages)

9. Mark Spoerer, Did German Firms Profit from Concentration Camp Labour? A Decision-Theoretic Approach (unpublished manuscript) (20 pages)

III. Total: 252 pages

Total reading: 779 pages

Reading list for semesteroppgave

1. **Lutz Budraß/Jonas Scherner/Jochen Streb**, Fixed-price Contracts, Learning and Outsourcing: Explaining the Continuous Growth of Output and Labour Productivity in the German Aircraft Industry during World War II, *Economic History Review*, 63, 1, 2010, pp. 107–136.
2. Mark Spoerer/Jochen Fleischhacker, Forced Labourers in Nazi Germany: Categories, Numbers, and Survivors, *The Journal of Interdisciplinary History*, vol. 33 nr. 2 (Autumn 2002), pp. 169-204.
3. Jonas Scherner, Nazi Germany's Preparation for War: Evidence from Revised Industrial Investment Series, *European Review of Economic History*, 14 (2010), pp. 433-468.
4. Richard Overy, Rationalization and the 'Production Miracle' in Germany during the Second World War, in Richard Overy (ed.), *War and Economy in the Third Reich*, London 1994, pp. 343-373.